

Referanser: KR 54/13

Saksdok.	Tittel	Dok.ID
KR 64.1/14	Prioriteringer frå bispedømmerådene	
KR 64.2/14	Prioriteringer fra andre tilskuddsmottakere	

Statsbudsjettet 2016 – Satsingsområder og ressursbehov for Den norske kirke

Sammendrag

Kirkerådet skal primo januar 2015 melde inn behov for satsinger på statsbudsjettet for 2016.

Målet med dokumentet er å peke på viktige utviklingsbehov i Den norske kirke. Dette har konsekvenser for driftsrammene fremover. Behovet for utvikling kan ikke realiseres uten at de økonomiske rammebetingelsene bedres. Disse må løses i et flerårig perspektiv.

Arbeide med fremtidig kirkeordning og forvaltningsreformen krever store organisatoriske endringer. Kirkevalget i 2015 er viktig for oppfølging av demokratireformen. Det er viktig å ha fokus på arbeidet med medlems- og samfunnskontakt, oppfølging av IKT i kirken samt oppfølging av folkekirken.

Kirkerådet gjorde desember 2013 følgende vedtak i KR sak 54/13

«Kirkerådet fremmer følgende forslag til statsbudsjettet for 2015 i prioritert rekkefølge:

1. Omstillinger i Den norske kirke	kr 94 500 000
2. Flere prestestillinger	kr 30 000 000
3. Økte midler til tilskuddsforvaltningen på post 77.....	kr 20 000 000

OVF (Opplysningsvesenets fond) Kirkens/Kirkerådets tilskudd fra OVF økes med 14,5 mill.kr i 2015 til kr 40 000 000.

Trosopplæringsreformen er ikke fullfinansiert i 2014. Dette forutsetter ytterligere bevilgninger i kommende år.

Kirkevalget 2015 forutsettes prisjustert finansiert med kr 78 mill.»

Når prioriteringer for 2016 skal gjøres er det naturlig å videreføre den satsingen som ble vedtatt av Kirkerådet i 2015.

Kirkerådet har arbeidet mot de politiske partiene på Stortinget for å få kr 16 millioner i omstillingsmidler til å starte planleggingen av opprettelsen av Den norske kirke som et nytt rettssubjekt, noe som ble innbakt i budsjettforliket for 2015. Ut over dette er det ikke tildelt økte midler til noen av disse områdene.

Når det i statsbudsjettet er foreslått og slå sammen post 75 og post 77 (jfr. KR 68/14) kan det tolkes som om departementet regner trosopplæringen som fullfinansiert. Kirkerådet vurderte i sak 54/13 at Trosopplæringen ikke var fullfinansiert. Dette er bl.a. knyttet til pris- og lønnsvekst.

Omstillinger i Den norske kirke

Det er behov for omstillingsmidler både i 2015, 2016 og 2017 for å forberede og gjennomføre skillet mellom kirke og stat. Kirkerådet har igangsatt oppfølgende arbeid med dette, og har av Kirkemøtet fått mandat til å utarbeide grunnleggende veivalg for fremtidig kirkelig organisering. Fortsatt er det stort behov for å følge opp IKT-satsingen i Den norske kirke. Det er også behov for økt finansiering til de mange andre nye oppgaver som Den norske kirke må overta fra staten. Dette krever ny kompetanse på flere felt.

Flere prestestillinger

Hvis kirken skal kunne imøtekomme samfunnets forventninger om å være kirke for folk over hele landet, trengs tilstrekkelig og kompetent kirkelig betjening i alle sokn. Bispedømmerådene er opptatt av at alle menigheter i Den norske kirke skal være betjent av prest. Rådene ønsker å bedre betjeningen mange steder. Det fremmes derfor også i dette budsjettet forslag om oppretting av nye prestestillinger.

Økte midler til tilskuddsforvaltningen

Diakoner og prester utøver et mangfoldig og viktig arbeid i lokalsamfunnet. Dette er viktig forutsetning for at Den norske kirke fortsatt skal være en levende folkekirke. Derfor er det også behov for en økning av antall diakoner.

Forslag til vedtak

Kirkerådet fremmer følgende forslag til statsbudsjettet for 2016 i prioritert rekkefølge:

1. Omstillinger i Den norske kirke	kr 87 000 000
2. Nye prestestillinger	kr 30 000 000
3. Økte midler til tilskuddsforvaltningen på post 77.....	kr 20 000 000

Trosopplæringsreformen ansees ikke fullfinansiert under henvisning til pris- og lønnsvekst.

Saksorientering

Når Kirkerådet skal foreslå prioriteringer på statsbudsjettet for 2016, er dette gjort på bakgrunn av tidligere forslag fra Kirkerådet og de bevilgninger eller mangel på bevilgninger som er gitt i løpet av de senere årene.

Budsjett 2015 for hele Dnk

Følgende hovedtall for Den norske kirke er foreslått i St.prp. nr. 1 (2014-2015) for budsjettåret 2015 fra Kulturdepartementet (tall i 1000 kr).

Kapittel	Benevnelse	Regnskap 2013	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015	Endring i % 14/15
UTGIFTER					
0340	Den norske kirke	1 653 241	1 732 499	1 847 667	6,6
0342	Kirkebygg og gravplasser	60 840	121 015	126 524	4,6
	Sum kategori 08.40	1 714 081	1 853 514	1 974 191	6,5
INNTEKTER					
3340	Den norske kirke	95 522	79 679	82 308	3,3
3342	Kirkebygg og gravplasser	24 001	20 927	21 617	3,3
	Sum kategori 08.40	119 523	100 606	103 925	3,3
NTO TIL DISPOSISJON					
0340	Den norske kirke	1 557 719	1 652 820	1 765 359	6,8
0342	Kirkebygg og gravplasser	36 839	100 088	104 907	4,8
	Sum kategori 08.40	1 594 558	1 752 908	1 870 266	6,7

Økningen fra 2013 til 2014 på 0340 kategori 08.40 har bl.a. sammenheng med økte bevilgninger til trosopplæring på 68,3 mill. kr. i 2014 samt midler til IKT i kirken (nye hjemmesider (www.kirken.no) og nytt intranett. Økningen fra 2014 til 2015 er knyttet til Kirkevalget 2015. Driftsutgiftene i statsbudsjettet for neste år skal dekke prisstigningen i 2015 og lønnsoppjøret i 2014. Lønnsoppjøret i 2015 ligger ikke i rammene.

Fordelingen på kap. 340 på de ulike utgiftsposter viser følgende inndeling:

Post	Betegnelse (Tall i 1.000kr)	Regnskap 2013	Saldert budsjett 2014	Forslag 2015
1	Driftsutgifter	1 180 431	1 166 716	1 192 843
21	Spesielle driftsutgifter	33 342	37 069	38 292
70	Kirkevalg, kan overføres, kan nyttes under post 01	407		76 167
71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	230 865	85 035	81 297
75	Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, kan overføres	207 497	290 979	459 068
77	Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke		152 700	
79	Til disposisjon	599		
96	Aksjer	100		
	Sum kap. 0340	1 653 241	1 732 499	1 847 667

Post 71 inneholdt tilskuddsmidlene som ble overført til post 77 i 2014 og videre overført til post 75 i 2015. Tilskuddet til nasjonale kirkebygg, Nidaros og Oslo domkirker ble flyttet til post 71 i 2013 og post 75 i 2015.

Aksjeposten gjelder opprettelsen av Kirkepartner AS.

Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond

Fondsavsetningen til felleskirkelige tiltak for 2014 er på samlet 25,5 mill. kr.

KR er i foreløpig tildelingsbrev av 30. oktober 2014 tildelt kr 23,5 mill. kr i 2015. Dette er samme beløp som de siste år.

1) Fornyelser og omstillinger i Den norske kirke

Fremtidig kirkeordning er i ferd med å bli utmeislet og kirken står foran krevende organisasjonsmessige endringer. I det følgende beskrives utfordringer knyttet til oppfølging av demokratireformen, ulike delmål innenfor arbeidet med fremtidig kirkeordning, arbeidet med medlems- og samfunnskontakt, oppfølging av IKT i kirken samt oppfølging av folkekirken.

1.1 Behov for investeringer til forberedelser av nye oppgaver

For 2015 er det bevilget kr 16 mill til omstilling. Disse må videreføres i 2016 for å gjennomføre den nødvendige forberedelsen. Kirken får overført en rekke nye oppgaver når den skilles fra staten, blant annet forvaltningsoppgaver, arbeidsgiveransvar og ansvar for økonomiforvaltning. Den norske kirke kan ikke lenger benytte seg av statens tjenester og felleisløsninger.

Kulturdepartementet forutsetter i høringsnotatet at nye systemer og løsninger må kunne settes i drift straks en utskilling er realisert. Det krever at kirken har fått mulighet til å gjennomføre anskaffelser og bygget kompetanse, etablere nye funksjoner og IKT-systemer i god tid før 1. januar 2017.

Virksomhetsoverdragelsen må la seg gjennomføre formelt, praktisk og teknisk, og den må skje på en måte som gir trygghet både til de ansatte og kirkens medlemmer.

Nye forvaltningsoppgaver

Som sekretariat for Kirkemøtet og administrasjon for de nasjonale kirkelige organene får Kirkerådet overført en rekke forvaltningsoppgaver fra staten. Det er behov for økt juridisk og organisasjonsfaglig kapasitet og kompetanse i Kirkerådets sekretariat for å håndtere disse oppgavene. Fram til virksomhetsoverdragelsen vil det også være store utrednings- og rådgivningsoppgaver som faller på kirken.

Arbeidsgiveransvar

Kirken trenger verktøy og kompetanse for å kunne være en ansvarlig arbeidsgiver. Overføring av arbeidsgiveransvaret for 1600 statsansatte til kirken krever at kirken etablerer en rekke funksjoner som i dag ivaretas av staten. Dette er for eksempel personalsystemer, lønnsystemer, regnskaps- og økonomisystemer og forsikringsordninger. Kirkerådet trenger også ansatte som kan håndtere systemene. Egen arbeidsgiverkompetanse må bygges opp og høsten 2014 ble det inngått avtale om bistand fra arbeidsgiverorganisasjon.

Økonomiforvaltning

Kirkerådet har allerede fra 2014 fått flere oppgaver knyttet til tilskuddsforvaltning. Dette ansvaret vil øke betraktelig fram mot 2017, der departementet varsler at det statlige tilskuddet til Den norske kirke (1,8 mrd.) vil bli gitt som et rammetilskudd til Kirkemøtet. Kirkerådets kapasitet og kompetanse på økonomiforvaltning må derfor gradvis økes fra og med 2015.

Som forberedelse til at kirken ikke lenger kan motta tjenester fra Direktoratet for økonomiforvaltning er det også nødvendig å anskaffe, implementere og forvalte IKT-systemer for lønn, personal, regnskap og økonomiforvaltning, samt ledelses- og styringsinformasjon. Arbeidet med dette må starte i 2015, dersom det skal være klart til bruk 1. januar 2017.

Kirkerådet og bispedømmerådene må bygge opp egen kompetanse for å ta ansvar for utførelse av regnskapstjeneste, lønnsutbetalinger, likviditetsplanlegging, bankavtaler, kontrollfunksjon, revisjon og systemeierskap på IT-tjenester.

Det arbeides med en kravspesifikasjon for de nye fremtidige løsninger og nye anskaffelser må gjennomføres i 2015. Investeringene vil komme i 2016. I overgangsåret må både bispedømmerådene og Kirkerådet være tilknyttet DFØ for å avslutte regnskapsførselen i statsregnskapet.

Økte utgifter til det kirkelige demokratiet

Kirkeforliket fra 2008 forutsatte en demokratireform i kirken. Kirkemøtet fikk flere delegater og utvidelsen i de folkevalgte oppgaver og ansvar har gjort at møtene varer lenger. Kirkerådet vil også øke møtefrekvensen.

For å styrke det kirkelige demokratiet har Kirkerådet også vedtatt å bedre rammebetingelsene for de folkevalgte og innføre møtegodtgjørelse for de sentralkirkelige rådene, slik det er vanlig i statlig oppnevnte råd.

1.2 Investering i IKT er forutsetning for effektivisering

Departementet har i høringsnotatet lagt inn en forventning om at Den norske kirke ved utskillingen fra staten skal kunne spare kostnader og effektivisere driften gjennom en ny oppgave- og arbeidsdeling mellom Kirkerådet og bispedømmerådene. Det er ikke mulig for kirken å skulle effektivisere fra 1. januar 2017, uten midler til omstilling i de to årene før endringene trer i kraft.

En vesentlig del av effektiviseringspotensialet til kirken finnes i bedre IKT-løsninger. Moderne teknologi vil gjøre det mulig å koordinere innsatsen til kirkens ansatte, tillitsvalgte og frivillige på nye og mer effektive måter. Helhetlige IKT-løsninger bidrar også til utviklingen av en mer fristilt og enhetlig organisasjon. IKT blir dermed viktig både for å gjennomføre alle overgangsprosessene og som forutsetning for å etablere en mest mulig robust og kostnadseffektiv kirke i årene som kommer. I kirkens vedtatte IKT-strategi er det stor oppmerksomhet om effektiviseringsgevinster.

Den norske kirke har behov for investeringer i framtidsrettet teknologi også for å gjøre kirken mer tilgjengelig for medlemmene. Årlig har medlemmene behov for 125.000 kirkelige handlinger som dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd. For å nå statlige politiske målsettinger om økt bruk av elektroniske skjema, bør det utvikles en skjemaplattform og Min ID-løsning. Dette vil også effektivisere kirkens organisasjon (for tallfesting av behovene, se tabell nederst i dokumentet).

1.3 Befeste og styrke posisjonen som folkekirke

Den norske kirke skal i følge en samlet innstilling fra Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen være en åpen, inkluderende og demokratisk folkekirke. Dersom kirken skal lykkes med dette, er det avgjørende at kirken har ressurser til å ivareta og bygge rollen som folkekirke frem mot og etter et tydelig skille fra staten.

Kommunikasjon og medlemskontakt

Den norske kirke har tradisjonelt ikke trengt å bruke mye ressurser på medlemspleie, omdømmearbeid og «markeds- og salgsarbeid». Kirken kan imidlertid ikke lenger ta oppslutningen om kirken for gitt. Den må ta behovet for kommunikasjon med medlemmene og samfunnet for øvrig på alvor. Dette er særlig viktig i en tid med store endringer. Den norske kirke har blant annet behov for økt kommunikasjonskompetanse. Kirken må bygge opp en kompetanseenhet for medlems- og samfunnskontakt slik at kommunikasjon som fagfelt og ansvarsområde kan bli rustet opp.

Lokal organisasjonsutvikling

Den norske kirke består i dag av 1270 sokn, 430 fellesråd og 11 bispedømmer. Kirkens viktigste oppgaver, som gudstjenester, dåp, begravelse, bryllup og konfirmasjon, blir løst lokalt. Det overordnede målet med lokal organisasjonsutvikling er å styrke kirkens kjernevirksomhet. Organisasjonsutvikling bidrar til en mer funksjonell kirkeforvaltning med tilpasning av kompetansekrav og oppgavemengde. Gjennom dette vil menigheter og fellesråd bli utviklet som robuste, tjenlige enheter som legger til rette for et godt samspill mellom ansatte og frivillige.

Menighetsutvikling

Kirken må fortsette å styrke kjernevirksomheten, spesielt i den pågående reformprosessen. Kirkerådet har ansvar for faglig arbeid med helhetlig menighetsplanlegging og utvikling av kirkens gudstjenesteliv. Rådet arbeider med og gir rådgivning innen kirkemusikk, hymnologi og liturgispørsmål. For at Kirkerådet skal kunne ivareta dette arbeidet videre, er det behov for en styrking av bemanningen på fagfeltet.

Rekruttering

Dersom Den norske kirke skal kunne opprettholdes som en landsdekkende folkekirke, må kirken evne å rekruttere unge mennesker til et yrkesliv i kirkens tjeneste. Kirken må framstå som en attraktiv og interessant arbeidsplass for unge mennesker. Vi vet at rekrutteringsbehovet er stort. Det må jobbes systematisk med rekruttering, slik Forsvaret og skoleverket gjør. Departementets overordnede ansvar for rekruttering til prestedtjeneste har blitt overdratt til Kirkerådet uten at det i mange år har fulgt ressurser med. Det gjør det svært vanskelig å håndtere rekrutteringsbehovet i dag og i fremtiden. For 2015 og 2016 er det gitt finansiering av et toårig prosjekt for å styrke arbeidet på feltet. Bispedømmerådene er for 2015 utfordret til å være med på et spleiselag for å få til økt satsing på rekruttering, og det jobbes med muligheten av å gjøre 2016 til et særskilt satsingsår for rekruttering.

Samisk kirkeliv

Strategiplan for samisk kirkeliv (Kirkemøtet 2011) peker på en rekke utfordringer, innsatsområder og utviklingsbehov for å realisere visjonen om et livskraftig og likeverdig samisk kirkeliv i Den norske kirke. Planen viser behov for 4 nye språk-/tolkestillinger (2,5 årsverk) til de tre nordligste bispedømmene for å muliggjøre etterlevelse av samelovens språkregler. Dette gjelder særlig for sørsamisk og lulesamisk språk som i dag ikke har egne språkstillinger på noe nivå i Den norske kirke. Kirkens nye liturgier medfører behov for oversettelse til nordsamisk, lulesamisk og

sørsamisk, også med hensyn til bibeloversettelse (tekstbok). Strategiplanen peker videre på behov for 1 samisk prestestilling (evt diakon) for Sør-Norge, og 1 ny stilling til Kirkerådets samiske avdeling /Samisk kirkeråds sekretariat for ivaretagelse av feltene diakoni, kultur, urfolk.

Tabell over investeringsbehov 2016

Ressursbehov:	
Videreføre driftsdelen av omstillingsmidler tildelt i 2015 (8 stillinger, KA, demokrati)	12 millioner kroner (drift)
Videreføre prosesskost til IKT-investeringen	4 millioner kroner (investering)
Kjøp av nytt IKT-system (avtale klar tidligst i slutten av 2015)	7 millioner kroner (investering) Anslaget er usikkert.
1.1 Omstilling 2016 i alt:	23 millioner kroner
Utviklings av styringssystemet	6 millioner kroner (drift)
IKT-investeringer (styring og koordinering av IKT-utviklingen, utvikle skjemaplattform og Min ID, felles infrastruktur for hele kirken)	27 millioner kroner (investeringer)
1.2 Effektiviseringstiltak i alt:	33 millioner kroner
Kommunikasjon og medlemskontakt	5 millioner kroner (drift)
Lokal organisasjonsutvikling	10 millioner kroner (drift)
Menighetsutvikling	4 millioner kroner (drift)
Rekruttering	8 millioner kroner (drift)
Samisk kirkeliv	4 millioner kroner (drift)
1.3 Satsing på folkekirken i alt:	31 millioner kroner
TOTALT	87 millioner kroner

2) Økt bevilging til flere prestestillinger

Kirkerådet har hvert år, de siste årene, hentet inn prioriteringer fra bispedømmerådene for kommende statsbudsjett. For 2016 har vi fått innspill fra alle bispedømmerådene. Forslagene er samlet i et eget notat som følger som vedlegg 1. Alle bispedømmerådene er opptatt av prestedekningen og hvordan de kan møte de ulike behov.

Det er behov for en styrking av antall prestestillinger, samtidig som det er fokus på rekruttering og tjenesteordninger som gjør det attraktivt å søke stillinger i Den norske kirke. Behovet for virkemidler varierer fra bispedømme til bispedømme og mellom sentrale og gravgrendte strøk.

Den norske kirke er en av få arenaer i lokalsamfunnet som samler alle. Mange oppsøker de kirkelige tilbudene, men dagens dekning av prestetjenester dekker ikke etterspørselen. Tilgjengelig prestetjeneste er symbolet for kirken sitt nærvær i lokalsamfunnet og er viktig for å være en landsdekkende kirke.

Det er derfor viktig å sikre at alle kirkens medlemmer får de tjenester som er forutsatt i kirkeloven. Det forutsetter økonomiske og personalmessige ressurser som gjør kirken i stand til å utføre sine

plikter og oppgaver. Det ble i 2001 utarbeidet en opptrappingsplan for bemanning i Den norske kirke. Denne tar utgangspunkt i bemanningsbehovet kirken står foran, og gir en dekkende beskrivelse av at Den norske kirke ikke har den bemanning som er nødvendig for at kirken skal være en bekjennende, åpen, misjonerende og tjenende folkekirke.

Det norske samfunn er blitt mer og mer mangfoldig – etnisk og kulturelt. Det gjør at utfordringene med relevant kirkelig betjening har økt vesentlig. Ca. 60 % av innvandrerne er kristne. Kirkemøtet drøftet denne saken på sitt møte i 2009: ”Kristne innvandrere og menighetene i Norge” (KM 7/09). De første årene for innvandrerne er spesielt krevende. De trenger betjening på et språk de kan forstå. Her må Den norske kirke opprustes slik at kirken kan være i stand til å yte en relevant tjeneste. Hvert bispedømme bør gis muligheter til å etablere et tilbud om gudstjenester og annen kirkelig betjening til kristne innvandrere. Dette er svært viktig for integreringen i vårt samfunn.

Flere enn før bruker og disponerer fritidsboliger og hytter slik at mange bor to steder. Dette skaper behov for kirkelig tilbud også på de alternative stedene de oppholder seg. Dette er steder hvor det sjelden er god kirkelig betjening ut fra dagens menighetsstruktur. Den skaper et behov for opprustning av fritidskirken. Fjellprester er et eksempel på dette.

Kirkerådet er opptatt av at det satses på dette, slik at flere kan nyte godt av kirkens tjenester og ber om at det avsettes nye midler til disse formål. Behovene er også meldt fra om tidligere i forbindelse med innspill til tidligere statsbudsjett.

Prester utøver et mangfoldig og viktig arbeid i lokalsamfunnet. Dette arbeidet strekker seg langt ut over det som skjer i kirkens rom. Kirken er landsdekkende og står for en kontinuitet og stabilitet, og forholder seg også til alle aldersgrupper. Kirken møter folk i hverdag, i fest og høytid og i kriser. Prester har høy kompetanse i å være til hjelp for mennesker i ulike faser i livet. For å kunne utøve denne tjenesten, kreves det personell. Det er en bemanningsmessig utfordring med befolkningsøkning og endring i bosetningsmønstre med flere mennesker i de folkerike menighetene. I tillegg kommer som nevnt behovet for økte ressurser i forbindelse med integrering av innvandrere og flyktninger.

Spesielt for prestestillinger

- Dersom vi skal opprettholde en prestetjeneste som kan betjene alle, og samtidig ha en tilfredsstillende prestedekning i de sentrale strøk må det opprettes flere prestestillinger i menigheter med stor befolkningsvekst.
- Bestemmelser omkring vaktordning og fritidsreglement er positivt for preste-tjenesten, men det er ikke kompensert tilstrekkelig for dette i forhold til antall stillinger.
- Det trengs flere spesialprest- stillinger (studentprester, fengselsprester, fjellpreststillinger etc.)
- Det er nødvendig at en økning i antall prestestillinger ledsages av et bredt anlagt rekrutteringsarbeid. Samtidig med at det kommer flere stillinger i sentrale områder må det settes inn virkemidler for å beholde nødvendig bemanning i distriktene.

Kirkerådet ber om at det bevilges 20 mill. kr i 2016 til nye prestestillinger.

3. Økte rammer til tilskuddsforvaltningen til kirkelige formål – post 77

Kirkerådet har ved delegasjon fått ansvar for forvaltning av flere av postene fra post 71 i statsbudsjettet for 2013.

Fra 2013 fikk Kirkerådet ansvar for tilskuddsmidlene til Døvekirkenes fellesråd, Stiftelsen kirkeforskning og Samisk bibeloversettelse. I 2014 ble ansvaret for posten til Diakoni, undervisning og kirkemusikk og KABB også delegert fra departementet.

Tilskuddsrammen benyttes både til lønns-, drifts og investeringsmidler. Det er derfor viktig at tilskuddet prisjusteres hvert år på samme måte som 01 postene i statsbudsjettet. En stor del av rammen er knyttet opp til lønnsutgifter der også pensjonsutgifter utgjør en stor del av kostnadene siden dette gjelder stillinger, som ikke inngår i Statens pensjonskasse hvor man ikke betaler pensjonspremie. Tilskudd til diakoner og kateketstillinger inngår i rammetilskuddet på post 77.

Rammene på denne sektor er viktig for Den norske kirke skal lykkes i sitt arbeid med å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Forslagene fra bispedømmerådene inneholder også et behov for flere diakoner. Dette inngår i det tilskuddet som Kirkerådet har fått ansvar for fra budsjettåret 2014.

Behov for flere diakoner

Det er behov for en styrking av antall diakonstillinger, samtidig som det er fokus på rekruttering og tjenesteordninger som gjør det attraktivt å søke stillinger i Den norske kirke. Behovet for virkemidler varierer fra bispedømme til bispedømme og mellom sentrale og griseendte strøk.

Spesielt for diakonstillinger:

- Stillinger innen diakoni utgjør 5-6 % av kirkelige stillinger totalt. Det er nå omlag 250 årsverk, fordelt på 275 diakonstillinger. I tillegg er det noe over 30 årsverk for diakonimedarbeidere. Det er utstrakt bruk av deltidsstillinger.
- Diakoner har *utdanning* på mastergradsnivå: grunnutdanning innen helse-sosial- eller pedagogikkfeltet med tillegg innen kirkelige/diakonale tema. De arbeider på individ-, gruppe- og lokalsamfunnsnivå og samarbeider hyppig med offentlige og frivillige aktører. Arbeidet omfatter både det akutte, krisebetonte og det allmenne, byggende.
- Ønsket vektlegging i arbeidet: nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.
- Diakoner kan bidra i integrering av innvandrere.

Samhandling:

- Samhandlingsreformen oppfordrer til samarbeid på tvers av sektorer og til samarbeid med frivillige aktører. Forskning (Diakonhjemmet 2005) viser at den lokale kirke har økt samhandling både med kommunale og frivillige instanser der det er diakon ansatt. Dette gjelder på felt som ungdom, rus, psykiatri, helse, sorg, utviklingshemning, eldre, innvandrere, familie.
- Nettverksbygging, relasjons- og integreringsarbeid i forhold til ovennevnte grupper er sentralt i diakoners arbeid.

- Utfordringer der det arbeides spesielt med samhandling med kommunal helse- og omsorgstjeneste er ”Rett til åndelig liv for utviklingshemmede” (jfr. Deltakelse og tilhørighet) og ”Omsorg for alvorlig syke og døende utenfor institusjon”.
- Diakonifaglig kompetanse inn i kirkelig katastrofeberedskap gir en viktig tverrfaglig ressurs.

Frivillighet:

- Diakonstillinger utløser en stor grad av frivillig innsats, menigheter med diakon rapporterer oftere at arbeidet er utført av ”ansatt + frivillig”, i forhold til ”bare ansatt” i menigheter uten diakon.
- Forskning har vist at det ofte kan være vanskelig for profesjonelle å samarbeide med frivillige. Diakonen, som profesjonell, er en ressurs i forhold til frivillighet i samarbeidsrelasjoner med andre instanser (eks lokale institusjoner). Det er bred dokumentasjon for at diakoner utløser og frigjør mye frivillighet.
- Styrking av ressurser hos utsatte mennesker: hjelpmottakere blir frivillige, mange finner sin plass for å kunne yte inn i fellesskapet, myndiggjøring finner sted.

Diakoner utøver en mangfoldig og et viktig arbeid i lokalsamfunnet. Dette arbeidet strekker seg langt ut over det som skjer i kirkens rom. Kirken er landsdekkende og står for en kontinuitet og stabilitet og forholder seg også til alle aldersgrupper. Kirken møter folk i hverdag, i fest og høytid og i kriser. Diakoner har høy kompetanse i å være til hjelp for mennesker i ulike faser i livet. For å kunne utøve denne tjenesten, kreves det personell. Det er en bemanningsmessig utfordring med befolkningsøkning og endring i bosetningsmønstre med flere mennesker i de folkerike menighetene. I tillegg kommer som nevnt behovet for økte ressurser i forbindelse med integrering av innvandrere og flyktninger.

Stiftelsen Kirkeforskning (KIFO) søker om kr 7 700 000 i statsbudsjettet for 2016, og mottok kr 6 252 000 i statsbudsjettet i 2014. Stiftelsen ønsker å opprette en ny forskerstilling. Videre er økningen begrunnet i økte faste utgifter og manglende kompensasjon for økning i lønns- og pensjonskostnader de senere år.

Stiftelsen Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep søker om samme nivå som i 2015 med tillegg av godtgjørelse for lønns- og prisvekst. I statsbudsjettet for 2014 mottok stiftelsen kr 2 814 000.

Senteret er inne i krevende økonomisk situasjon etter at to av stifterne, Stiftelsen KFUK og stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg har redusert/fjernet sin økonomiske støtte. Norges kristne råd og organisasjoner innen Den norske kirke har blitt en del av virksomheten slik at senteret nå fremstår som en økumenisk virksomhet. Deres bidrag er ikke store nok til å erstatte det bortfall av inntekter som er nevnt ovenfor. Det er fortsatt behov for senterets tjenester.

Samisk bibeloversettelse/Det norske Bibelselskap søker om kr 1 700 000 i statsbudsjettet for 2016. I 2014 ble det bevilget kr 1 604 000 i statsbudsjettet til arbeidet med oversettelsesprosjekter på nordsamisk og lulesamisk. Bibelselskapet er villig til å bidra med kr. 407 000 av egne midler. Til det nordsamiske oversettelsesprosjektet er det også søknad om bidrag fra Det tyske bibelselskap på kr 475 000. Til sørsamisk oversettelser har Samisk kirkeråd bidratt med kr 50 000 i år. For 2016 vil det også bli sendt søknad om støtte til det Svenske Bibelselskapet og Sametinget på kr 50 000.

Døvekirkenes fellesråd søker om kr 12 850 000 i statsbudsjettet for 2016. Tilskuddet i 2014 var på kr 10 590 000.

Døvekirkenes egenart er knyttet til kommunikasjon. Målgruppen døve og tegnspråkbrukere utgjør den største gruppen. Norsk tegnspråk som kommunikasjon gir særlige utfordringer til universell utforming av kirkerom og utvikling av materiell og opplæring av ansatte i tegnspråk. Andre målgrupper som krever tilrettelagt kommunikasjon, er hørselshemmede og døvblinde, samt disse gruppens nettverk.

Døvekirkenes fellesråd og Døvekirken er landsdekkende, ikke knyttet til noe kommune. Det betyr at det ikke er kommunale midler til vedlikehold for dagens kirkebygg og for finansiering av eventuelt nye kirkebygg.

Kristent arbeid Blant Blinde (KABB) søker om kr 1 040 000 i statsbudsjettet for 2015, og mottok kr 321 000 i statsbudsjettet i 2014. Søknaden fordeler seg på støtte til: a) Produksjon og viderefremming av informasjon, b) Tilrettelegging av Bibelen og den nye salmeboken for Den norske kirke, c) Støtte til arrangementer og d) Trosopplæring for barn og unge.

KABB er en garantist for at syns- og lesehemmede får informasjon og kristen litteratur som de kan nyttiggjøre seg. KABB lager mange forskjellige produkter på lyd, noe punktskrift og noe storskrift.

Kirkerådet støtter disse søknadene. For nærmere detaljer henvises til søknadene som følger vedlagt.

Kirkerådet er også adresse for andre organisasjoner som vil søke om statsstøtte til driften. Dette må dekkes av rammene på denne posten. Her må Kirkemøtet gi retningslinjer for tilskuddsforvaltningen fra 2016. Dette vil bli tatt opp som sak på neste møte i Kirkerådet.

Kirkerådet ber om at det bevilges 20 millioner kr i 2016 til økte rammer for tilskuddsforvaltningen på post 75, herunder inngår tilskudd til trosopplæring, nye diakonstillinger og driftstilskudd til andre tilskuddsmottakere.

4 Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond

Kirkerådet har årlig disponert et tilskudd fra Opplysningsvesenets fond til felleskirkelige tiltak. Disponeringen av midlene skjer i henhold til retningslinjer fastsatt av Kirkemøtet. Den norske kirkes kontingenter til økumeniske organisasjoner dekkes av tilskuddet.

Retningslinjene for fondet ble revidert på KM i 2012. I pkt. 6.1 presiseres det at det normalt ikke skal ytes tilskudd til samme formål i mer enn 4 år. Dette følges ikke opp, siden faste årlige tilskudd bevilges av disse midlene siden det ikke er rom for dette innenfor rammene på statsbudsjettet.

For 2013 er det budsjettert med 25,5 mill. kr. Av dette disponerer Kirkerådet 23,5 mill. kr. Midlene er avgjørende for at Kirkerådet kan følge opp med tilskudd til Kirkemøtets vedtatte satsingsområder (retningslinjene pkt. 6).

Det er viktig med ”frie midler” for å stimulere og utvikle tilbudene og gi gode løsninger for våre brukere. Beløpet på 25,5 mill. kr har ikke vært justert de siste 12 år. Det er ønskelig at det kan justeres i takt med lønns- og prisstigning, slik at den reelle verdien opprettholdes. I år 2000 var rammen på 25 mill. kr. Konsumprisindeksen har fra januar 2000 til september 2012 økt med 26 %. Om tilskuddet hadde vært justert i.h.t. dette hadde beløpet utgjort 31,5 mill. kr.

Kirkerådet har de siste fem år benyttet Kirkemøtets andel av bevilgningen fordi driftsrammene ikke gir mulighet for å gjennomføre alle delmål som Den norske kirke ønsker å følge opp. Målene for disse er at det skal komme hele Den norske kirke til gode. Dette gjør at nasjonale organisasjoner ikke kan søke om støtte til sine prosjekter som før.

Kontingenter som Den norske kirke yter til de internasjonale organisasjonene, som Kirkenes verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund har ikke vært regulert på over 10 år, siden disse bevilges fra OVF-rammene som ikke er økt. Den norske kirke har de senere år betalt om lag 1 mill kr. mindre enn LVF forventer i årlig medlemskontingent. Den såkalte ‘fair membership fee’ beregnes ut fra økonomiske data fra Verdensbanken, kombinert med medlemstallet i kirken. I dag betaler om lag 80 % av LVFs medlemskirker ‘fair membership fee’, mens Den norske kirke – som er en av de rikeste kirkene i LVF – ikke ser seg stand til å betale kontingenten. Dette legges merke til i fellesskapet, og LVFs generalsekretær har ved gjentatte anledninger bedt Den norske kirke om å betale hele medlemskontingenten. Hvis ikke de rike kirkene prioriterer dette, hvilket budskap sender man da til fellesskapet i LVF og til de fattige kirkene som betaler sin kontingent fullt ut?

Bispedømmerådene får årlig mange gode søknader som må avslås fordi rammene er så begrenset. Siden rammen heller ikke er økt regionalt reduseres muligheten for å støtte gode utviklingsprosjekter i menighetene.

Kirkerådet søker om kompensasjon for prisøkning i denne periode og en reell økning av tilskuddet til 40 mill. kr i 2015.

Kirkerådet ber derfor om at det bevilges 15,5 mill. kr i ekstra tilskuddsmidler fra Opplysningsvesenets fond fra 2016.

5 Rentekompensasjon kirkebygg, post 60

Rentekompensasjon skal stimulere til sikring og bevaring av kirkene, kirkenes utsmykning og inventar.

Rentekompensasjonsordningen gjelder menighetskirker i Den norske kirke, slik disse er definert etter kirkeloven § 17. Døvekirker i Den norske kirke omfattes av ordningen. Fredede eller verneverdige kirker har høy prioritet.

Nå er ordningen godt kjent. Det tar tid å utvikle gode prosjekter. Dette har tidligere ført til at de som har vært for sent ute med sine søknader ikke oppnår kompensasjon. For flere menigheter kan det bety utsettelse av prosjekter.

Det er viktig at ordningen er forutsigbar. Vi ber derfor om at det bevilges ytterligere investeringsmidler i 2016.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Kirkerådet har fått 8 nye stillinger for 2015. Vi forventer at disse videreføres i 2016, og det blir dermed ikke så store økonomiske og administrative konsekvenser på dette området. Året 2016 er imidlertid det siste forberedelsesåret før rettssubjektivitet og virksomhetsoverdragelse skal

forberedes, slik at hele organisasjonen vil stå overfor store endringsutfordringer. Det er også viktig å understreke den krevende situasjonen som ligger i at Kirkerådet skal videreføre drift og driftsoppgaver, samtidig som store utviklingsoppgaver må ivaretas.

Kirkerådet er underlagt det statlige økonomireglement. Rammene finansieres over statsbudsjettet. Kirkerådet må tilpasse sin aktivitet etter de rammer som stilles til disposisjon i tildelingsbrev fra departementet. Riksrevisjonen reviderer Kirkerådets regnskap.

Kirkerådets utgifter er finansiert på ulike poster. Disse avregnes i statsregnskapet etter kontantprinsippet. Inntekter inntektsføres og utgifter utgiftsføres når de blir betalt. I tillegg har Kirkerådet disponert en andel av midlene fra Opplysningsvesenets fond. De siste årene har midler fra OVF til eksterne landsdekkende organisasjoner blitt kraftig redusert fordi arbeidet med gudstjenesteliv, miljø, stat-kirke og IKT i kirken har krevd midler utover de driftsrammene Kirkerådet har disponert.

All aktivitet i Kirkerådet har et flerårig perspektiv. Planlegging av aktivitet er krevende når framtidige rammer ikke er avklart. Særlige krevende blir prosjektene når aktivitet og økonomi ikke er periodisert på de samme budsjettårene. Dette gjelder nå i særlig grad arbeidet med fremtidig kirkeordning og de omstillingskostnader som følger ved at Den norske kirke blir eget rettssubjekt. Med en større forutsigbarhet ville drift og planlegging vært effektivisert.

Økte midler til kommunikasjon og IKT vil gjøre det mulig å følge opp satsingen på IKT i kirken, slik det er beskrevet i saksdokumentet.

Flere prester og diakoner er viktig for å opprettholde at Den norske kirke kan være en landsdekkende folkekirke, med gode tilbud i alle sokn. Uten flere diakonstillinger vil flere av soknene fortsatt være uten tilgang på diakonal kompetanse.

Arbeidet med oppfølging av demokratireformen, oppfølging av strategiplan for samisk kirkeliv, utvikling av kirkeordning og framtidig organisering av kirkens nasjonale sekretariat og menighetsutvikling er helt avhengig av økte rammer for å lykkes med gjennomføringen. Målet er at Den norske kirke fortsatt skal være en landsdekkende, bekjennende, tjenende, misjonerende og åpen folkekirke som er relevant for det norske folk slik at medlemstall og engasjement kan opprettholdes og utvikles videre.